

Izveštaj o trgovini ljudima za 2015.god.

KOSOVO – Nivo 2

Kosovo je izvorišna i odredišna zemlja za žene, decu i muškarce koji su predmet seksualnog iskorišćavanja i prinudnog rada, uključujući restoransku delatnost. Većina žrtava seksualnog iskorišćavanja na Kosovu su devojke, iako kriminalne grupe na Kosovu takođe primoravaju žene iz Albanije, Srbije, Rumunije i ostalih evropskih zemalja na prostituciju. Žene i devojke su izložene seksualnom iskorišćavanju u privatnim kućama i stanovima, noćnim klubovima i salonima za masažu. Trgovci im obećavaju zaposlenje kao plesačice i pevačice u restoranima i umesto toga primoravaju žrtve na trgovinu seksom. Deca sa Kosova i iz susednih zemalja su primorana da prose unutar zemlje. Trgovci primoravaju kosovske građane na prisilnu prostituciju i prisilni rad širom Evrope. Korupcija vlade stvara okruženje koje omogućuje neka krivična dela trgovine ljudima. Nekolicina policijskih službenika, zvaničnici ministarstva rada i drugi vladini zvaničnici su bili optuženi i osuđeni za krivična dela trgovine ljudima.

Vlada Kosova u potpunosti ne poštuje minimalne standarde za ukidanje trgovine ljudima, međutim čini značajna nastojanja da to učini. Vlada je ostvarila uvećani broj osuda po pitanju trgovine ljudima, ali blaže kazne su bile izrečene i vlada je krivično gonila manji broj osumnjičenih za trgovinu ljudima. Vlada je uvećala finansiranje za zaštitu žrtava, ali nije uspela da osnuje Fond za obeštećenje žrtava propisan zakonom. Vlada je identifikovala manji broj žrtava u poređenju sa prethodnim izveštajnim periodom.

PREPORUKE ZA KOSOVO: Energično istražiti, procesuirati i osuditi trgovce ljudima, uključujući zvaničnike saučesnike; obezbediti napredni program obuke za sudske, tužioce i organe za sprovođenje reda i zakona u oblasti borbe protiv trgovine ljudima; uvećati nastojanja da se identifikuju i pomogne deci primoranoj na prosjačenje; u potpunosti sprovesti odredbe Zakona o zaštiti žrtava iz 2013. godine, uključujući osnivanje Fonda za obeštećenje žrtava; sprovesti proaktivnu analizu trgovine ljudima među pojedincima uključenim u prostituciju, migrantima i ostaloj populaciji izloženoj riziku i pružiti žrtvama trgovine slobodu da uđu i napuštaju prihvatališta.

KRIVIČNO GONJENJE

Vlada je uložila napore u oblasti sprovođenja zakona u borbi protiv trgovine ljudima; dobila je uvećani broj osuda, ali osuđenim trgovcima su izrečene

neodgovarajuće novčane kazne. Član 171 Krivičnog zakonika Kosova zabranjuje sve oblike trgovine ljudima i predviđa kazne zatvora u trajanju od pet do 12 godina i novčana kazna u iznosu do 500,000 evra (\$608,000). Ove kazne su dovoljno rigorozne i retko su srazmerne s onima propisanim za ostala teška krivična dela kao što je silovanje. Vlasti su tokom perioda izveštavanja istražile 155 novih slučajeva trgovine ljudima što predstavlja uvećanje za 91 pokrenutih u poređenju sa 2013. Vlada je krivično gonila 33 predmeta u kojima je bilo uključeno 93 osumnjičenih lica u 2014. Što je smanjenje za 45 predmeta u kojima je bilo umešano 111 osumnjičenih u 2013. Sudovi su osudili 41 trgovca što je uvećanje za 25 u poređenju sa 2013. Izrečene osude su bile relativno blage, većina zatvorskih kazni koja je izrečena je bila u trajanu manjem od dve godine ili su ih činile skromne novčane kazne. Vlada nije klasifikovala statistike organa za sprovođenje reda i zakona kako bi pokazala mere odnosno postupanje shodno polu i trgovini ljudima zbog radne eksploracije. Broj zaostalih predmeta trgovine ljudima je porastao tokom perioda izveštavanja; sudovi su nasledili 83 predmeta trgovine ljudima iz prethodnih godina i 93 krivičnih gonjenja je i dalje ostalo otvoreno pri kraju 2014. godine. Kosovske vlasti su uhapsile jednog policijskog službenika i jednog višeg javnog zvaničnika administracije za krivična dela povezana sa trgovinom ljudima. Osim toga, policija je u julu 2014. uhapsila opštinskog zvaničnika zbog navodne seksualne eksploracije žrtve trgovine ljudima; osumnjičeni je dobio otkaz i ostao je u kućnom pritvoru dok su tužioci preispitivali predmet. Tužioci su nastavili da preispituju predmet u kojem je bio uključen policijski službenik uhapšen u martu 2014. zbog sumnje zloupotrebe službenog položaja i seksualne eksploracije. Sudovi su optužili dva zvaničnika ministarstva rada i jednog policijskog službenika uhapšenih 2012. zbog trgovine ljudima i novčano kaznile svakog od njih sa 3,000 evra (\$3,650); drugi policijski službenik je bio optužen, ali oslobođen. Policijska akademija je održala 24 programa obuke u oblasti borbe protiv trgovine ljudima za specijalne policijske snage i graničnu policiju u poređenju sa 44 programa obuke u 2013. Vlada je razmenjivala informacije o trgovini ljudima sa inostranim zemljama u 23 predmeta trgovine ljudima, ali nije bila uključena u zajedničke istrage.

ZAŠTITA

Vlada je nastavila sa nastojanjima da zaštiti žrtve. Specijalizovane jedinice policije su 2014. godine identifikovale 42 žrtve trgovine ljudima, u odnosu na 51 žrtvu 2013. godine; četiri žrtve su bili muškarci, kao i 2013. god., 18 su bila deca, u odnosu na 12 dece 2013. godine. 35 žrtava bilo je predmet seksualnog iskorišćavanja, 6 radnog iskorišćavanja i jedna prinudnog prosjačenja. Inspektori rada nisu otkrili nijedan slučaj prinudnog rada u 9.337 inspekcija sprovedenih

2014. godine. Policija je identifikovala četiri moguće žrtve prinudnog prosjačenja dok je vršila terensku procenu dece koja prosjače. Jednom detetu je dodeljen status žrtve trgovine ljudima, dok je za ostala tri utvrđeno da su žrtve zlostavljanja dece.

Vlada je 2014. godine obezbedila prihvatište koje ona vodi i dva prihvatišta koja vode NVO za iznos od 171.699 evra (\$209.000) za namensku pomoć žrtvama trgovine ljudima, u odnosu na 110.000 evra (\$134.000) u 2013. godini. Vlada je obezbedila dodatnih 344.994 evra (\$420.000) za prihvatišta NVO kao pomoć žrtvama trgovine ljudima, nasilja u porodici i ugroženoj deci, u odnosu na 144.000 evra (\$175.000) u 2013. godini. 33 žrtve dobine su pomoć vlade 2014. godine, u odnosu na 40 u 2013. godini. U usluge žrtvama spadale su usluge prihvatišta, pravne, medicinske i usluge psihologa. Žrtvama je bilo dostupno devet objekata za zbrinjavanje, mada se nijedan nije nalazio u četiri severne opštine u ovoj zemlji. Vlasti bi mogle da decu žrtve trgovine ljudima smeste u jedno prihvatište određeno samo za decu žrtve nasilja, a hraniteljska nega bila je obezbeđena za dugoročnu negu. Vlada je zadržala prihvatište sa jakim obezbeđenjem koje je otvoreno 2013. godine, u kom su odvojeno bili smešteni muškarci i žene žrtve. Žrtve za koje je utvrđeno da za njih postoji mali rizik da i dalje budu iskorišćavani uglavnom su ostajale u prihvatištima koja vode NVO. Punoletne žrtve nisu mogle da slobodnom voljom napuste prihvatište sa jakim obezbeđenjem bez pratioca, ali im je to na osnovu procene rizika bilo dopušteno u prihvatištima koja vode NVO.

Vlada je podstakla žrtve da učestvuju u istražnim i sudskim procesima pružanjem zaštite u prihvatištu sa visokim obezbeđenjem i smeštaj i zbrinjavanje u drugim objektima. Prema vladi, sve 42 žrtve identifikovane 2014. godine sarađivale su sa istražiteljima. Advokati žrtava ili socijalni radnici bili su prisutni kada je policija obavljala razgovor sa potencijalnim žrtvama trgovine ljudima i pružili su pravni savet. Vlada je imala ovlašćenje da žrtvama strancima da boravišnu dozvolu za najmanje šest meseci, ali nije izdavala nikakve dozvole u izveštajnom periodu. Žrtve koje su bile svedoci u krivičnom postupku mogle su da se vrate u svoju zemlju porekla bez čekanja da sudenje bude završeno. Prema zakonima Kosova žrtvama se daje vremenski period za razmišljanje u kojem bi one mogle da se oporave pre nego što odluče da li će sarađivati sa organima za sprovođenje zakona. Iako je Zakonom o zaštiti žrtava trgovine ljudima iz 2013. godine propisano da vlada osnuje i finansira fond za naknadu žrtvama, vlada to do kraja izveštajnog perioda nije učinila. Nije prijavljeno da je vlada kažnjavala žrtve trgovine ljudima za nezakonita dela počinjena direktno kao rezultat toga što su bile predmet trgovine ljudima.

PREVENCIJA

Vlada je nastavila sa nekim nastojanjima za sprečavanje trgovine ljudima. Organi vlasti su radili sa NVO i međunarodnim stručnjacima na izradi akcionog plana za period 2014 – 2019. god., ali on nije bio zvanično usvojen do kraja izveštajnog perioda. Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima sazvao je koordinaciono telo koje čine relevantne institucije vlasti, NVO i međunarodni posmatrači. Vlada je pripremila godišnje izveštaje o ostvarenom napretku koji su stavljeni na uvid stranim vladama, NVO i međunarodnim organizacijama. Nastojanja na podizanju stepena informisanosti uključivala su jednomesečnu kampanju fokusiranu na decu žrtve trgovine ljudima i trodnevnu konferenciju o pravima žrtava trgovine ljudima uz učešće sudija, tužilaca, službenika pravosuđa i predstavnika NVO iz šest zemalja ovog regiona. Vlada nije pokazala nastojanja da se smanji tražnja za komercijalnim seksualnim delima ili prinudni rad. Diplomatsko osoblje dobilo je priručnik koji pruža pomoć u identifikovanju žrtava trgovine ljudima i osoblju je data instrukcija da se ne bavi trgovinom ljudima ili srodnim aktivnostima.

Akcioni plan za Vladu Kosova

U daljem tekstu možete videti preporuke za određene opšte i konkretne ciljeve na unapređivanju nastojanja Vlade Kosova u borbi protiv trgovine ljudima u toku sledeće godine:

1. Energično istraživati, procesuirati i osuđivati lica koja trguju ljudima, uključujući službenike koji su umešani u to.
2. Realizovati naprednu obuku na temu trgovine ljudima za sudske, tužioci i organe za sprovođenje zakona.
3. Pojačati nastojanja na identifikovanju i pružanju pomoći deci nateranoj da prose.
4. U potpunosti sprovoditi odredbe Zakona o zaštiti žrtava iz 2013. godine, uključujući formiranje fonda za nadoknadu žrtvama.
5. Vršiti proaktivnu proveru u pogledu trgovine ljudima među licima koja se bave prostitucijom, migrantima i drugim ugroženim stanovništvom.

6. Obezbediti žrtvama trgovine ljudima slobodu da dođu i napuste svako prihvatište.